

Đức Tin Iman Vào Sự Tiên Định

[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية]

Soạn thảo: Abu Zaytune Usman Ibrahim

Kiểm duyệt: Abu Hisaan Ibnu Ysa

2013 - 1435

IslamHouse.com

الإيمان بالقضاء والقدر

« باللغة الفيتنامية »

جمع وترتيب: أبو زيتون عثمان إبراهيم

مراجعة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

2013 - 1435

IslamHouse.com

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ
أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا ، مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا
هُادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ

Mọi lời ca ngợi và tán dương kính dâng lên Allah! Bày tôi xin ca ngợi và tán dương Ngài, bày tôi cầu xin Ngài phù hộ và che chở, bày tôi cầu xin Ngài tha thứ tội lỗi, bày tôi xin quay về sám hối với Ngài, và bày tôi cầu xin Ngài giúp bày tôi tránh khỏi mọi điều xấu từ bản thân bày tôi và mọi điều xấu từ việc làm và hành vi của bày tôi. Quả thật, người nào được Allah hướng dẫn sẽ không bao giờ bị lạc lối, còn người nào bị Ngài làm cho lạc lối thì sẽ không bao giờ tìm thấy sự hướng dẫn. Bề tôi xin chứng nhận rằng không có Thượng Đế đích thực nào ngoài Allah, Ngài là Thượng Đế duy nhất không có đối tác cùng Ngài, và bề tôi xin chứng nhận Muhammad là người bề tôi và là vị Sứ giả của Ngài.

Tiên định có nghĩa là Allah đã định đoạt và sắp đặt hết mọi sự việc, mọi hiện tượng từ trước.

Đức tin Iman vào sự tiên định bao hàm bốn điều tiêu biểu:

❧ **Điều thứ nhất:** Tin rằng Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng am hiểu tất cả mọi vạn vật, mọi sự việc, mọi hiện tượng một cách tổng thể và cụ thể, những gì đã xảy ra, đang xảy và sắp xảy ra, như thế nào, ra làm sao đều nằm trong kiến thức của Ngài, dù đó điều đó thuộc về hành động và ý chí của Ngài hay từ hành động và ý chí của những bề tôi của Ngài.

☞ **Điều thứ hai:** Tin rằng Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng đã ghi tất cả những điều đó trong Lawhul-Mahfuzh có nghĩa là Quyển văn bản lưu trữ ở nơi Ngài hay còn gọi là quyển Kinh mẹ.

Cả hai điều thứ nhất và thứ hai được Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng phán rõ trong Qur'an:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ

عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾ [سورة الحج: 70]

﴿Há Ngươi (Muhammad!) không biết rằng Allah biết mọi điều trên trời và dưới đất hay sao? Quả thật, mọi điều đó đều được ghi hết trong Quyển Kinh. Quả thật, điều đó đối với Allah rất đơn giản.﴾ (Chương 22 – Al-Hajj, câu 70).

Trong bộ Sahih Muslim, qua lời thuật của Abdullah bin Amru bin Al'Aas رضي الله عنه rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

((كَتَبَ اللَّهُ مَقَادِيرَ الْخَلَائِقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ))

“Allah đã viết số mạng và mức lượng cho mọi tạo vật của Ngài trước khi tạo ra các tầng trời và trái đất năm chục ngàn năm”.

☞ **Điều thứ ba:** Tin rằng tất cả mọi vạn vật đều hình thành và hoạt động theo ý chí của Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng, cho dù những gì liên quan đến hành động của Ngài hay những gì liên quan đến hành động của tạo vật của Ngài.

Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng phán về những gì liên quan đến hành động của Ngài:

﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ﴾ [سورة القصص: 68]

﴿Và Thượng Đế của Người (Muhammad) tạo hóa và chọn lựa bất cứ thứ gì Ngài muốn.﴾ (Chương 28 – Al-Qasas, câu 68).

﴿وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ﴾ [سورة إبراهيم: 27]

﴿Và Allah làm bất cứ điều gì Ngài muốn.﴾ (Chương 14 – Ibrahim, câu 27).

﴿هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَآ إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

﴿[سورة آل عمران: 6]

﴿Ngài (Allah) là Đấng đã nắn tạo các người trong các dạ con (của các bà mẹ) như thế nào tùy theo ý muốn của Ngài. Không có Thượng Đế nào khác duy chỉ có Ngài, Đấng Toàn Năng, Đấng rất mực Sáng Suốt.﴾ (Chương 3 – Ali-Imran, câu 6).

Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng phán về những gì liên quan đến hành động của tạo vật:

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتَلُوكُمْ﴾ [سورة النساء: 90]

﴿Và nếu như Allah muốn, Ngài thừa sức làm cho chúng chiếm ưu thế hơn các người để họ chiến đấu với các người.﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 90).

﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ﴾ [سورة الأنعام: 112]

«**Và nếu như Thượng Đế của Người (Muhammad) muốn khác thì chúng sẽ không làm thế. Do đó, hãy bỏ mặc chúng với những điều chúng bịa đặt.**» (Chương 6 – Al-An'am, câu 112).

☞ **Điều thứ tư:** Tin rằng tất cả mọi vạn vật trong vũ trụ này đều là tạo vật của Allah, mọi bản chất, thuộc tính và hoạt động của chúng đều do Ngài sắp đặt, an bài và định đoạt.

Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng phán:

﴿اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾ [سورة الزمر: 62]

«**Allah là Đấng Tạo hóa tất cả mọi vạn vật và Ngài là Đấng bảo hộ tất cả mọi thứ.**» (Chương 39 – Azzumar, câu 62).

﴿وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا﴾ [سورة الفرقان: 2]

«**Và Ngài (Allah) đã tạo hóa tất cả mọi vạn vật và Ngài đã định đoạt mỗi vật theo đúng mức lượng của nó.**» (Chương 25 – Al-Furqan, câu 2).

Allah phán về Nabi Ibrahim عليه السلام rằng Người đã nói với người dân của Người:

﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ﴾ [سورة الصافات: 96]

«**Và Allah đã tạo hóa ra các người và những gì mà các người làm.**» (Chương 37 – Assa-fat, câu 96).

Đức tin Iman vào sự tiên định theo như những gì chúng ta vừa nói trên không có nghĩa là người bề tôi không có chủ ý cũng như không có ý muốn riêng trong hành động và lựa chọn hoặc không khả năng gì cả, mà con người được ban cho ý chí tự do lựa chọn và quyết định làm hay không làm. Giáo luật và thực tế đã chứng minh cho điều đó.

➤ **Về giáo luật:** Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng đã phán ý chí tự do của con người:

﴿فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَعَابًا﴾ [سورة النبأ: 39]

«**Bởi thế, người nào muốn, hãy chọn lấy một chỗ ngụ với Thượng Đế của y.**» (Chương 78 – Annaba’, câu 39).

﴿يَسْأَلُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْ﴾ [سورة البقرة: 223]

«**Vợ của các người là một miếng đất trồng cho các người. Do đó, các người hãy đến gần mảnh đất trồng của các người tùy lúc và theo cách mà các người muốn.**» (Chương 2 – Albaqarah, câu 223).

Allah phán về khả năng của con người:

﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتِطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا﴾ [سورة التغابن: 16]

«**Bởi thế, các người hãy kính sợ Allah theo khả năng của các người, hãy lắng nghe và hãy vâng lệnh.**» (Chương 64 – Attaqha-bun, câu 16).

﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ﴾

[سورة البقرة: 286]

﴿Allah không bắt một linh hồn gánh vác trách nhiệm quá khả năng của nó. Nó sẽ hưởng phúc về điều tốt mà nó đã làm và sẽ chịu phạt về tội mà nó đã gây ra.﴾ (Chương 2 – Al-Baqarah, câu 286).

➤ **Về thực tế:** Tất cả mỗi một con người đều biết rõ rằng bản thân của y đều có ý muốn và khả năng, y có quyền lựa chọn làm hay từ bỏ, y có thể phân biệt được giữa những gì có thể xảy ra theo khả năng của y như đi bộ chẳng hạn, và những gì nằm ngoài ý muốn của y như sự rùng mình, tuy nhiên, ý muốn và khả năng của người bề tôi xảy ra trong ý chí và quyền năng của Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng, bởi Ngài phán:

﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾﴾ [سورة التكاوير 29]

﴿Và những điều các ngươi muốn sẽ không thể xảy ra trừ phi đó là những điều Allah, Đấng Chủ Tể của vũ trụ và muôn loài muốn.﴾ (Chương 81 – Al-Takwir, câu 29).

Bởi tất cả vũ trụ đều nằm trong sự điều hành và chi phối của Allah, do đó, không có một điều gì xảy ra trong vũ trụ của Ngài lại nằm ngoài kiến thức và ý chí của Ngài.

Và đức tin Iman vào sự tiên định theo những gì chúng ta đã nói không cho phép người bề tôi lấy đó làm cái cớ để không chấp hành những bổn phận và nghĩa vụ trong giáo luật hoặc để làm những chuyện trái đạo và tội lỗi. Như vậy, dựa theo lý này, người nào dùng sự tiên định để làm lý do cho hành động xấu của mình hay để biện minh cho việc trốn tránh nghĩa vụ thì lý do và sự biện minh đó hoàn toàn vô giá trị không được chấp nhận bởi các điểm tiêu biểu sau:

- **Thứ nhất:** Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng phán:

﴿سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿148﴾﴾ [سورة الأنعام : 148]

«Những người tôn thờ đa thần sẽ nói: “Nếu Allah muốn khác thì chúng tôi lẫn cha mẹ của chúng tôi đâu có thờ thần linh cùng với Ngài và chúng tôi cũng không cảm đoán điều gì”. Những kẻ trước họ cũng đã nói để phủ nhận giống như thế cho đến khi họ ném hình phạt của TA. Người (Muhammad) hãy hỏi họ: “Há các người có một sự hiểu biết chắc chắn (về điều các người nói) hay chẳng? Nếu có thì hãy mang nó đến trình bày trước bọn ta. Các người chỉ làm theo sở thích và các người chỉ phỏng đoán mà thôi.”» (Chương 6 – Al-An’am, câu 148).

Nếu có thể lấy sự tiên định làm cơ để chạy tội thì những kẻ thờ đa thần đã không phải ném hình phạt của Allah.

- **Thứ hai:** Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng phán:

﴿رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿165﴾﴾ [سورة النساء: 165]

«Các vị sứ giả, họ vừa là những người báo tin lành vừa là những người cảnh báo để nhân loại không còn có lý do

khieu nại với Allah sau khi các vị sứ giả được phái đến. Và Allah là Đấng Toàn năng và vô cùng sáng suốt.﴾
(Chương 4 – Annisa, câu 165).

Nếu sự tiên định là lý do để chạy tội cho những kẻ nghịch đạo và tội lỗi thì việc Allah cử phái các vị Thiên sứ đến là điều vô nghĩa.

• **Thứ ba:** Hadith qua lời thuật của Ali bin Abu Talib رضي الله عنه rằng Nabi ﷺ nói:

« مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا قَدْ كُتِبَ مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ أَوْ مِنَ الْجَنَّةِ ». فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ أَلَا نَتَكَلَّمُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ « لَا أَعْمَلُوا فِكْلٌ مُيَسَّرٌ » ثُمَّ قَرَأَ ﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ۝ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ۝ فَسَنِّيَرُهُ لِلْعُسْرَى ۝ ۗ وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ۝ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ۝ فَسَنِّيَرُهُ لِلْعُسْرَى ۝ ﴾ [سورة الليل: 5]

““Mỗi người các ngươi đều đã được ghi sẵn chỗ ngồi của mình hoặc là trong Hỏa ngục hoặc là trong Thiên Đàng”, một vị Sahabah bảo: Thừa Thiên sứ của Allah! Vậy chẳng phải chúng ta nên buông xuôi theo sự định sẵn đó? Ngươi nói: “Không, các người hãy làm bởi tất cả (mọi việc làm tốt sẽ được mở đường đến Thiên Đàng) một cách dễ dàng”, sau đó Người đọc ﴿Bởi thế, đối với ai bố thí và sợ Allah, và tin nơi điều tốt đẹp thì TA (Allah) sẽ làm cho con đường đi đến miền thoải mái (Thiên Đàng) được dễ dàng cho ы; Ngược lại, đối với ai keo kiệt và tự cho mình giàu có đầy đủ và phủ nhận điều tốt đẹp thì TA sẽ làm cho con đường đến miền cực nhọc và khô ải (Hỏa

Ngục) thật dễ dàng cho y.﴾ (Chương 92 – Al-Layl, câu 5).”
(Albukhari, Muslim).

Nabi ﷺ đã ra lệnh bảo phải làm chứ không nên dựa vào sự tiên định.

• **Thứ tư:** Quả thật, Allah, Đấng Tối Cao và Ân Phúc ra lệnh và nghiêm cấm, và Ngài không hề gây gánh nặng cho ai đó ngoài khả năng của y. Ngài phán:

﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ﴾ [سورة التغابن: 16]

«Bởi thế, các người hãy kính sợ Allah theo khả năng của các người.» (Chương 64 – Attagha-bun, câu 16).

﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ [سورة البقرة: 286]

«Allah không bắt một linh hồn gánh vác trách nhiệm quá khả năng của nó.» (Chương 2 – Albaqarah, câu 286).

Nếu một người bề tôi bị ép buộc làm một điều gì đó thì chắc chắn y phải bị giao cho một nghĩa vụ ngoài khả năng của y. Điều này hoàn toàn sai bởi vì khi một người làm điều tội lỗi vì không biết, hoặc do quên hay do bị cưỡng ép thì y sẽ không bị bắt tội.

• **Thứ năm:** Quả thật, Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng đã định đoạt trước mọi sự việc nhưng Ngài không tiết lộ cho biết mà chỉ khi nào đã xảy ra. Và ý muốn của người bề tôi về điều mà y muốn làm sẽ xảy ra trước hành động thực hiện điều đó, do đó, ý muốn thực hiện một điều gì đó của y không được dựa trên kiến thức của y về tiên định của Allah. **Như vậy, không thể lấy sự tiên định làm cái cớ để**

chạy tội bởi vì không phải là lý do của một người nếu như nó là những điều y không biết.

• **Thứ sáu:** Chúng ta quan sát thấy rằng có những người nỗ lực và cố hết sức để đạt những điều bị người đời chê bai nhưng không chịu cố gắng thay đổi để đạt những điều không bị chê bai rồi sau đó lại đổ lỗi cho số phận.

Một thí dụ để chúng ta nhìn rõ hơn vấn đề rằng một người được quyền lựa chọn một trong hai con đường để trở về xứ sở của anh ta, một con đường rất hỗn loạn với những mối đe dọa như cướp bóc, giết người, sợ hãi và đói khát, còn con đường thứ hai thì bình yên và rất an toàn, con người sống trên con đường thứ hai này lương thiện, biết yêu mến và quý trọng mọi người, không có tâm địa xấu để cướp của và chiếm đoạt tài sản của người khác, với hai con đường ấy anh ta sẽ đi trên con đường nào?

Chắc chắn anh ta sẽ đi trên con đường thứ hai, con đường mà anh ta có thể trở về xứ sở của anh ta một cách bình yên không trở ngại, và chắc chắn không một người bình thường nào lại chọn lấy con đường hỗn tạp với biết bao mối đe dọa và nguy hiểm cho tài sản và tính mạng của mình rồi đổ lỗi cho số phận. Như vậy, tại sao một người trở về với cõi Đời Sau không chịu chọn lấy con đường dẫn đến Thiên Đàng mà lại chọn con đường dẫn tới Hỏa Ngục, rồi đổ lỗi cho sự tiên định?

Một thí dụ khác, chúng ta thấy một người bệnh, y được bảo là phải dùng thuốc, nên y đã uống nó mặc dù bản thân không thích thú chút nào, và y bị cấm ăn một số loại thức ăn được cho là gây hại sức khỏe thế là y cũng từ bỏ những thức ăn đó mặc dù bản thân y rất yêu thích chúng. Y

làm tất cả những điều đó vì muốn được khỏi bệnh và an toàn, y không thể không uống thuốc hoặc ăn những thức ăn được cho là có hại cho y rồi đổ lỗi cho sự tiền định. **Vậy, tại sao một người bỏ những điều Allah và Thiên sứ của Ngài sai bảo hoặc làm những điều Allah và Thiên sứ của Ngài ngăn cấm rồi đổ lỗi cho sự tiền định?**

• **Thứ bảy:** Quả thật, những người từ bỏ những bổn phận và nghĩa vụ trong đạo hoặc làm những điều tội lỗi và trái đạo rồi đổ lỗi cho sự tiền định, nếu như có một người dùng bạo lực chiếm đoạt tài sản của họ và xâm hại đến vợ con của họ rồi lấy sự tiền định làm cái cớ, hắn nói với họ: “Các người đừng trách móc tôi làm chi, việc tôi đối xử bất công với các người như thế này chẳng qua là do sự tiền định của Allah mà thôi”, thì chắc chắn họ sẽ không thể chấp nhận lời của hắn. **Như vậy, nếu họ không thể chấp nhận việc ai đó dùng sự tiền định để làm cái cớ xâm hại tính mạng và chiếm đoạt tài sản của họ thì làm sao họ có thể chấp nhận cho bản thân mình vượt quá giới hạn của Allah bằng cái cớ “sự tiền định”?**

Có lời thuật rằng, Umar bin Khattab رضي الله عنه, một vị thủ lĩnh của những người có đức tin có lần đã cho chấp hành bản án cắt tay của một tên trộm, nhưng tên trộm không phục và nói với ông: *Thưa ngài thủ lĩnh của những người có đức tin! Cho dù thế nào đi chăng nữa, việc tôi ăn trộm thật ra chỉ là do sự tiền định của Allah mà thôi, sao ngài lại cho cắt tay tôi?* Umar رضي الله عنه nói: *Thật ra chúng tôi thì hành việc cắt tay của anh cũng chỉ là theo sự tiền định của Allah mà thôi.*

✽ **Đức tin Iman vào sự tiên định mang lại những giá trị tiêu biểu sau:**

🌀 **Thứ nhất:** Luôn biết phó thác cho Allah nhưng vẫn hành động tìm động cơ cho kết quả bởi mọi sự việc đều lệ thuộc vào ý muốn của Ngài chứ không phải là dựa vào những động cơ để thành hay không thành.

🌀 **Thứ hai:** Để một người không tự cho mình là tài giỏi mỗi khi đạt được điều mong muốn, bởi lẽ, kết quả mà y đạt được như mong muốn là ân huệ từ Allah, Ngài đã định đoạt nó qua những nguyên nhân tốt đẹp và thành công. Việc tự ngưỡng mộ bản thân sẽ làm cho một người quên ơn Allah.

🌀 **Thứ ba:** Con người sẽ cảm thấy luôn thanh thản, tâm hồn sẽ cảm thấy bình yên với những điều xảy ra theo sự tiên định của Allah. Một người sẽ không cảm thấy quá lo lắng với những điều mình yêu thích bị mất đi, hoặc phải đối mặt với những khó khăn, trở ngại vì y biết rằng tất cả đều do Allah đã định sẵn, y biết rằng mọi vạn vật trong các tầng trời và trái đất đều do sự chi phối và điều hành của Ngài, một khi Ngài định đoạt thì không ai có thể cưỡng lại, bởi vì Ngài đã phán:

﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٢﴾ لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا ءَاتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٢٣﴾﴾ [سورة الحديد 22 23]

﴿Không một tai họa nào rơi xuống trái đất hoặc nhằm vào bản thân các người mà lại không được ghi chép trong Quyển Sổ Định Mệnh trước khi TA (Allah) thể

hiện nó. Quả thật, điều đó rất đơn giản đối với Allah. Để cho các người chớ buồn về vật gì đã mất và chớ mừng cuồng quýt về vật gì đã được ban cho các người. Và Allah không yêu thương những kẻ khoác lác khoe khoang.» (Chương 57 – Al-Hadid, câu 22, 23).

Nabi Muhammad ﷺ nói:

«عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ وَإِنْ أَصَابَتْهُ صَرَاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ»

“Thật đáng ngạc nhiên cho mọi vụ việc của người có đức tin, quả thật người có đức tin luôn luôn được ban ân phước trong mọi hoàn cảnh, điều mà không bất kỳ ai có thể có được ngoài những người có đức tin, nếu họ gặp phải điều phúc lợi, họ tạ ơn Allah thì họ được ban ân phước nhưng nếu họ gặp phải điều dữ và tai ương họ kiên nhẫn và chịu đựng thì họ cũng lại được ban ân phước.” (Muslim).

Quả thật, về vấn đề sự tiên định đã làm cho hai nhóm người trở nên lệch lạc:

- **Nhóm lệch lạc thứ nhất (được gọi là Jabriyah):** Nhóm người này nói rằng quả thật mọi hành động của người bề tôi luôn nằm trong sự ép buộc chứ không có ý chí và quyền tự do lựa chọn cũng như không có khả năng.

- **Nhóm lệch lạc thứ hai (được gọi là Qadriyah):** Nhóm người này cho rằng mọi hành động của người bề tôi đều độc lập trong ý chí và khả năng, chứ không hề lệ thuộc

vào ý chí của Allah, khả năng của người bề tôi là yếu tố quyết định.

➤ **Trả lời cho nhóm lệch lạc thứ nhất (Jabriyah) bằng giáo luật và điều thực tế:**

Về giáo luật: Quả thật, Allah, Đấng Tối Cao và Ân Phúc đã khẳng định rằng người bề tôi có ý chí và được quyền tự do lựa chọn, tự do quyết định làm hay không làm, mọi hành động luôn nằm dưới sự quyết định và lựa chọn của người bề tôi, Ngài phán:

﴿مِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الآخِرَةَ﴾ [سورة آل عمران: 152]

«Trong các người có người ham muốn đời sống trần tục này và trong các người cũng có người ham muốn cuộc sống ở cõi Đời Sau.» (Chương 3 – Ali - Imran, câu 152).

﴿وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا﴾ [سورة الكهف: 29]

«Và hãy bảo: Chân lý là từ Thượng Đế của các người. Bởi thế, ai muốn tin thì tin và ai không muốn thì cứ tự do không tin. Quả thật, TA đã chuẩn bị cho những kẻ làm điều sai quấy Lửa ngọn mà mái vòm sẽ bao nhốt chúng lại bên trong.» (Chương 18 – Al-Kahf, câu 29).

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلْمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٥٦﴾﴾ [سورة فصلت: 46]

«Ai làm điều thiện tốt thì được lợi cho bản thân mình, còn ai làm điều xấu và ác đức thì sẽ mang lại tai hại cho

bản thân y. Bởi quả thật Thượng Đế của Người (Muhammad) không bao giờ bắt công đối với người bề tôi nào của Ngài.﴾ (Chương 41 – Fussilat, câu 46).

Về thực tế: Quả thật, mỗi con người đều biết rằng sự khác biệt giữa các hành động của mình cũng như sự lựa chọn để hành động theo ý muốn của bản thân như ăn, uống, mua bán, .. và những hành vi xảy ra ngoài ý muốn cũng như ngoài sự kiểm soát của bản thân chẳng hạn như rung vì sốt, rơi té, .. những hành động ở dạng thứ nhất thì người hành động có quyền lựa chọn và quyết định theo ý muốn của riêng mình không có sự ràng buộc nào cả, còn những hành động ở dạng thứ hai thì chủ nhân của hành vi không có sự lựa chọn cũng như không thể quyết định theo ý muốn.

➤ **Trả lời cho nhóm người lệch lạc thứ hai (Qadriyah) bằng giáo luật và điều thực tế:**

Về giáo luật: Quả thật, Allah, Đấng Tối Cao và Toàn Năng là Đấng Tạo hóa mọi vạn vật, tất cả mọi vạn vật đều hoạt động và hình thành theo ý muốn của Ngài. Quả thật, Allah đã trình bày rõ trong Kinh sách của Ngài rằng các hành động của người bề tôi đều diễn ra trong ý chí của Ngài:

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلْنَا الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ أَخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ ءَامَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلْنَا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿٢٥٣﴾﴾ [سورة البقرة: 253]

«Và nếu Allah muốn thì những người sống sau họ (thời đại của các vị Thiên sứ) đã không chiến tranh lẫn nhau sau khi đã chứng kiến những bằng chứng rõ rệt (của

Allah) nhưng họ bất đồng ý kiến nhau, bởi thế trong họ có người tin tưởng và có người thì không tin. Và nếu Allah muốn thì họ đã không chiến tranh lẫn nhau, tuy nhiên, Allah đã làm bất cứ điều gì Ngài muốn.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 253).

﴿وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًىٰهَا وَلَٰكِن حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾ [سورة السجدة: 13]

﴿Và nếu muốn, chắc chắn TA (Allah) đã ban cho mỗi người (linh hồn) chỉ đạo của y, nhưng lời phán từ TA (về những kẻ tội lỗi) sẽ thể hiện đúng sự thật: “TA sẽ giam chung loài Jinn và loài người vào đày Hỏa ngục”.﴾ (Chương 32 – Assajdah, câu 13).

Về thực tế: Quả thật, tất cả vũ trụ càn khôn này đều thuộc dưới sự kiểm soát và chi phối của Allah, và con người nằm trong vũ trụ này dĩ nhiên cũng phải thuộc vào sự kiểm soát và chi phối của Ngài, một vật bị chi phối và bị điều hành không thể hoạt động mà không có phép của Đấng chi phối và điều hành.

🌸 Cầu xin Allah soi sáng và hướng dẫn các bề tôi của Ngài, xin Ngài làm vững đức tin Iman trong trái tim của các bề tôi, xin Ngài làm cho con đường đi đến miền thoải mái (Thiên Đàng) được dễ dàng cho các bề tôi!!!

Amin và Amin!!!

